

ELIŠKA ZATLOUKALOVÁ, III. ROČNÍK MAG.
ZS 2020/21, ATV

KOSTEL VŠECH SVATÝCH
STVOLÍNKY

FAKULTA ARCHITEKTURY ČVUT, PRAHA
ATELIÉR GIRSA, ÚSTAV PAMÁTKOVÉ PÉČE

Historický pohled na ves z roku 1819 od malíře J. Veruza

Pohled z úbočí kopce Ronova na Matku Stranu, v pozadí kostel a zámek

Pohled z jihu na kostel a faru před rokem 1990

Historická fotografie kružtiny kostela Všeoh svatých

Historická fotografie baletistády na kružtině a výmalby interiéru

Výšeovaný interiéru kostela před výstavbou, fotografie z r. 1996

Stvolínky se nacházejí asi 8 kilometrů jihozápadně od České Lipy. Leží v širokém údolí Božího potoka, které tvoří ve zdejším zvláštní krajinný přírodní rozhraní Českého středohoří a Kokořínska. Z jihu zastává končí na úpatí vrchu Ronova se zřetelnou hradu, z východu je obec obklopena soustavou chomýřských rybníků. Obec prochází ve stopě staré císařské silnice frekventovaná cesta, spojující Českou Lípou a Litoměřice.

První písemná zmínka o Stvolínkách pochází z roku 1197, a také archeologické nálezy potvrzují, že území bylo osídleno již v rané fázi kolonizace ve 12. století. Na dlouhou dobu se zde chýněl jednalo o jedno z mála sídel obklopených divokou krajinou. Většina okolních sídel byla, i podle půdorysného charakteru lesních lánových vsí, založena až ve vrcholné fázi empyeuské kolonizace 13. a první poloviny 14. století. Pravidelná struktura obdélné návsi a uspořádání území ve Stvolínkách ale dokládá, že i zde proběhla vrcholná středověká „reorganizace“. Do této doby je také kladeno (společně) založení vodní tvrzi a kostela.

Samotný kostel je poprvé zmínován roku 1352 jako farní kostel litoměřického arcibiskupství. Jeho tehdejší podoba byla částečně rekonstru-

ována díky stavební historické průzkumu z roku 2007, dodnes se z ní však dochovaly pouze části obvodového zdí a několik zazděných hrotych oken. Kostel totiž prošel nejméně čtyřmi významnými stavebními fázemi. V rámci renesančních úprav byla k severnímu průčelí přistavěna věž. Také byla do severní a západní části lodi vestavěna empora, od počátku 17. století přístupná zděnou křovou chodbou z tvrzi, která byla právě v této době zásadně rozšiřována. V následující barokní fázi byl nejen upraven interiéru kostela i věže, ale také byla po polovině 18. století přistavěna kaple sv. Anny. Zřejmě nejvýznamnější změně se ale kostel dočkal na počátku 19. století. Roku 1811 byl totiž nově vybudován presbytář, byly upraveny všechny okenní i dveřní otvory a do interiéru byla vestavěna dodnes dochovaná klenutá třístranná empora. Interiéru byly opatřeny nástěnnými malbami, jejichž fragmenty se dochovaly pod ornamentální výmalbou z roku 1894.

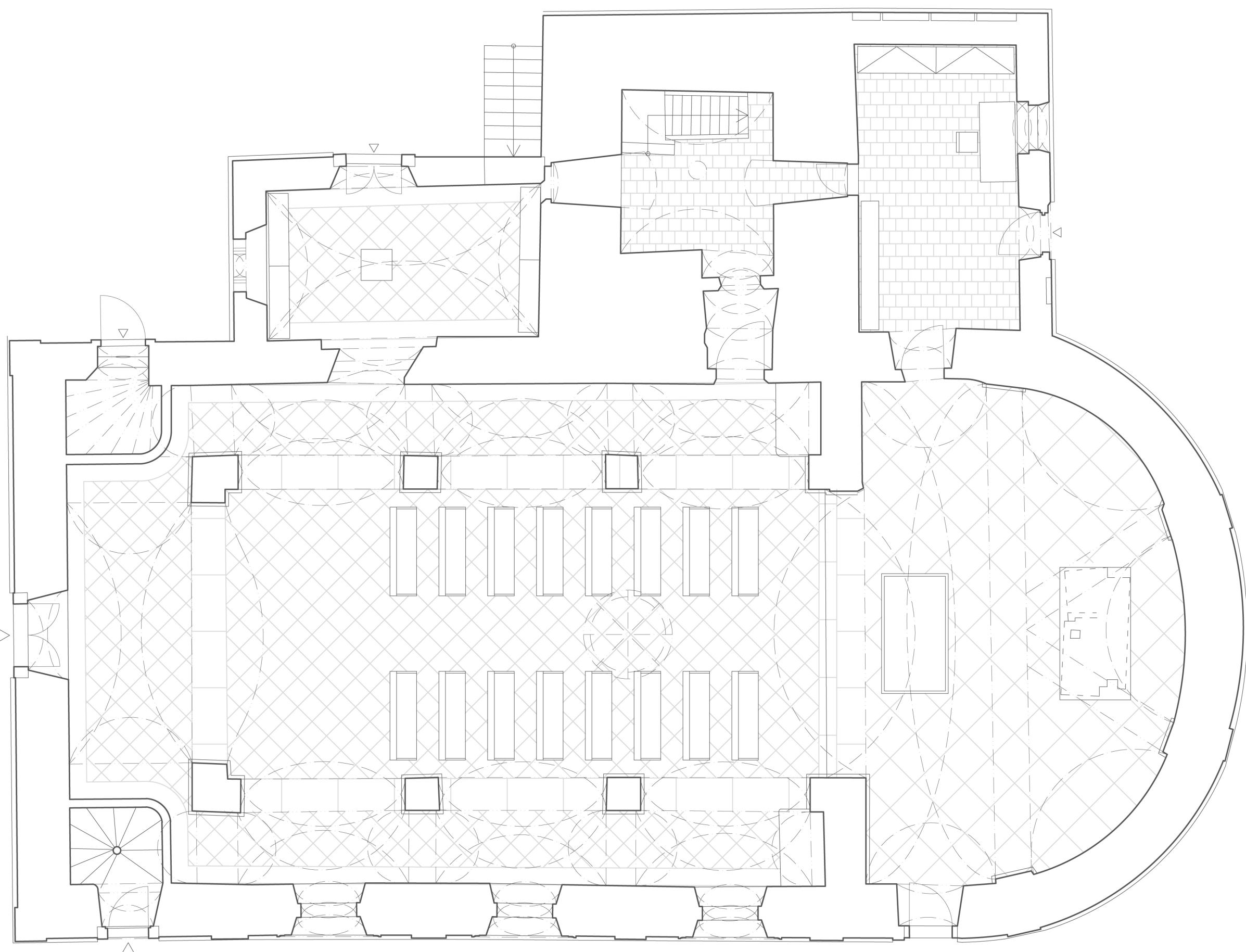
Poslední opravy fasád a bážná údržba proběhly roku 1936, po druhé světové válce byl kostel prakticky ponechán svému osudu. Kromě samovolného chátrání byl kostel poškozen v 90. letech, kdy byly jeho interiéru

vyřabovány. V současnosti má kostel novou krytinu a o jeho obnovu se zaslouží občanská sdružení, církev i obec Světlá. V ateliérové práci jsem se zabývala především rehabilitací interiéru kostela. Venkovní podoba stavby je poměrně dobře zachována a je spíše předmětem udržovacích úprav fasády a parteru a doplnění chybějících okenních výplní. Úpravu interiéru směřuji především k obnově původní funkce kostela, střední části návsi se tak stala podoba mobiliáře. Především bylo třeba navrhout nové kostelní lavice a způsob osvětlení, dále nové disžby a zábradlí na emporech.

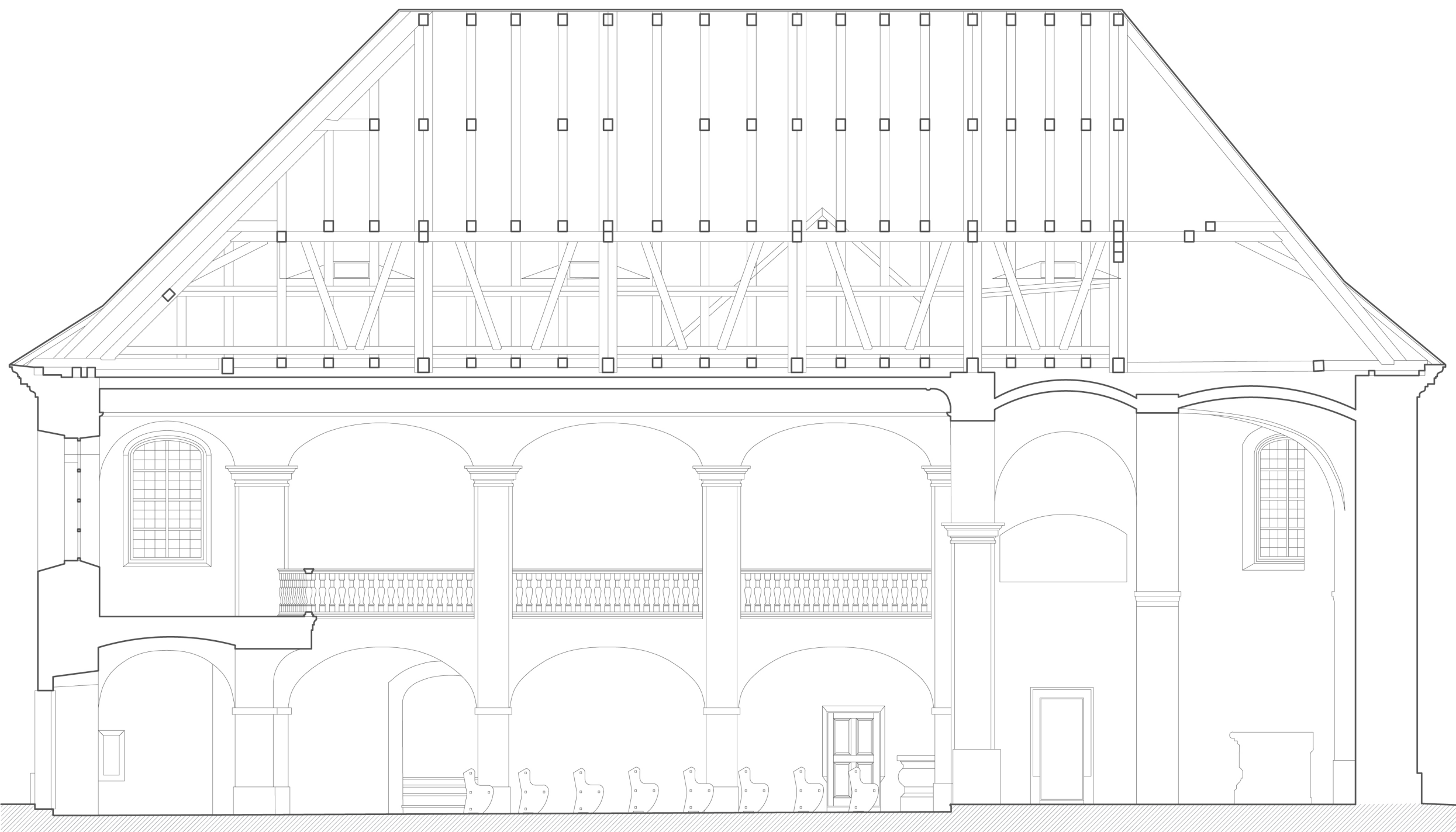
Důležitou otázkou také bylo, jak přistoupit k barevné vnitřní výmalbě, která je v současnosti v nevyhovujícím stavu. Jelikož barevné pojednání tvoří důležitou součást výtvarného prostoru, navrhuji provést konzervaci, doplnit chybějící části omítek a jemnou retuší jim navrátit celistvost, zároveň ale nesmí být setřeny stopy pozdního osudu kostela posledního století. K tomu by měla také přispět jednoduchá expozice v kapli sv. Anny o stavebním vývoji a osudu kostela.

Katastrální situace Stvolínk s vyznačenou pokohou kostela Všeoh svatých

Podoba přístavby kostela Všeoh svatých

Rez hlavní lodi kostela Všeoh svatých

Pohled na jižní průběh kostela Všeoh svatých a faru, v pozadí zámek a hospodářské budovy za farou.

